

TRAN-BẮC-NGHĨA
TRỌN-NĂM
Giá bán: hụt trình
Trọn năm 5'00
Sáu tháng 8'00

Những bài gửi đến không
đang lên báo được thời
không lè trả lại, xin các
ngài lưu ý.

AN-HÀ-BAO

MỖI TUẦN XUẤT BẢN NGÀY THỨ NĂM
ÉDITION EN QUỐC-NGỮ DU COURRIER DE L'OUEST

Organe d'Informations Agricoles, Commerciales et Industrielles

NHÀ BAO Ở TAI ĐƯỜNG - Boulevard Delanoë - CANTHO

BÀN VỀ SỰ LỢI ÍCH

Của con đường xe lửa chạy miềng Hậu-giang Nam-kỳ
(tiếp theo)

Tuần rồi Báo-báo đã nói trong năm
nói sô Trưởng-Tiền có trí một Phái-bộ
Bắc-vết đi thi-nghiêm khão-khan enoc
đến để tau đường xe lửa Saigon-Cantho-
Soctrang. Hơn 3, 4 tháng tròn Phái-bộ
gia công khéo-khán, sau rồi rap-bo nhận
rằng cuộc đất này chắc tốt, để mà đặc
đường xe lửa; còn sự tồn kén nhiều
trong đường này là duy có mấy cái cầu
bất ngang qua dai-giang (tien giang và
hau giang), vì sông hau rộng, khic hép
hơn thì it nữa cũng có 2 ki-lô mét bê
ngang, như mỗi đường Vinhlong qua
Cauthor tướng khi phải do nơi Tắc-Tắc-
Tài mà làm cầu qua Phù-Thử Bến-ba
dưới vân-rach Cauthor vài ngàn thước,
bơi nòi đó sông có ý hép hơm mấy chỗ
kia, và lại nòi đó thì cũng dễ phỏng
đường ngay và Phụng-hiệp rôi tuốt
xuống Soctrang và Bác-liêu. Tốn hao
nhiều thi nói vậy, chứ xứ Nam-kỳ dâ
cò lòng mong-mỗi từ bấy lâu nay, làm
sao cho có được con đường xe-lửa này
nếu nhà-nước mà khởi xướng lên như
cuộc đường xe-lửa Vinh-Dong-hà mới
qua rồi đó, thi có lo gì, dầu tồn kén
bao nhiêu cũng túc dung được.

Bờ-tòng xe-lửa Saigon-Cantho-Soctrang
tao thành rồ thi ngoại trừ cái mối lợi
vào tài hàng hóa & Saigon Cholon xuống
Hau-giang, vào tài hàng-hóa và thô-hóa
& Bác-liêu, Cà-mau, Soctrang, Rachgiá,
Cauthor lên Saigon-Cholon, thi còn cái
nguồn lợi to nhứt sau này ở miềng Hau-
giang sẽ mờ thêm rồng ra nữa, là một
việc di dân thuận tiện ở các tỉnh lúng
đảng xuống thêm tay khai-khẩn các
diện diện-lia hoang-vu vẫn thuỷ giờ
miềng Hau-giang thiếu tay trồng tiếc.
Chẳng những lợi cho cảnh điện mà thời
con cái lợi lâm sản như là cây, cùi, mít
sáp, & miệt Cà-mau, Rachgiá hiện kiêm
không thể kể cho xiết. Né là lợi đào
nhiều thi lợi cho nhà-nước chẳng ít, vì
nhờ mờ mang ruộng đất thêm, thi đào
cứ kẽ tàng rõ thêm, công-nghệ cũng do
đây mà phát đạt thêm, thương-mại
cũng do đây mà thanh hành tần bô
thêm. Rõng đất, đào cát, công-nghệ,
thương-mại đều tăng-sóng-môn, thi nhà
nước sẽ được thêm nhiều thuế khóa,
ty vậy là một cuôc lợi cho nhà-nước và lợi
cho dân-rông bể sinh-hoat, hả chẳng p'ki
là nhứt o'r luồng tiện cháng! Phương
chi một con đường xe lửa Saigon-Cantho-
Soctrang đây nhà-nước đã trú-hoang h
trên 15 năm nay, long-dan hàng-trong
đợi; thử xem cuôc làm đường xe lửa

Vịnh Đông-hà dò thi rõ, ấy là cách xa
Nam-kỳ, song Nam-kỳ nghe nói làm
đường xe lửa, thi hâm-hờ giúp cho man
thành tựu, việc ngoài còn vây, hưng
chỉ là việc tại xứ mình, nếu chàng có
linh thi thời, chờ có lệnh ra chác sao
Nam-kỳ cũng hò-hào ra giúp làm cho
xứng đáng tên tuổi mình mới là nghe
cho.

Tưởng-lai nhà-nước chẳng cần đợi
chỉ cho rỗi đường này rỗi sẽ làm đường
khác, hê chỗ nào có sút làm được thi
làm, ấy là nhà-nước do theo cái sút
nguyễn của dân-bản-xí, nào phải ép
vòng chi mà e nang-long dân. Vây lúc
này là lúc dân bản-xí thấy rõ cuộc lợi
ich chung, thấu rõ các cuộc quoc-trai
là gi, nhà-nước coi mồi cũng đì bắt
tục đem bạc di chon, thật là một cơ hội
hữu dụng; nếu nhưn dịp này mà nhà
nước xưởng-lèn tao thiết-lý Cauthor-
Saigon thi có lo chi không thành, dân
rằng sự tồn phả bằng hồn sự tồn phi &
Vịnh Đông-hà tưống cũng không quang-
ngai vậy.

Quan Tông-Thống Toàn-quyền Maurice
Long bién kim hối Chánh-quoc-một là
ngài đỗ long về nước ngô tiếp già dirc
Khái-Binh và dự cuôc đầu-xóai tại Mar-
seille, hai là ngài thừa-dip vào Bộ mà
bản-tinh cuôc lập-dür g xe-lửa nói trên
đây. Vây chúng là cùng hết-long ao trước
các dien-han-dinh của ngài nhứt là
đường Saigon-Cantho Soctrang là cái
giay-sát lién-lạc lợi quyền của Nam-kỳ.
cho chúng thành-dat. Mong-lâm-thay!!!

AN-HÀ

Hoàn-hai tàn văn

Nhà hàng lớn

Tai Newyork, kinh-dô nước Hoa-ky,
có một cái nhà-hàng kêu Hotel Pennsyl-
vanla có đến 2.200 cái phòng, mỗi
phòng đều có buồng tắm và có đủ đồ
cán-dung như đèn, đèn, đọc-sách, ở phía
đầu-nam, kiên-lớn có chén-kết, c...
một cái hộp đựng kim-gâm, vút-j...
cũng có sảng.

Mỗi buổi sáng có một tần-nhiet-trinh
đút vò tai cửa-phong minh, trước khi
minh-thức-dây.

Có 4 cái nhà-hàng nữa cũng lớn: 1
chỗ Cleveland 1.000 phòng; 1 cái ở
Detroit 1.000 phòng; 1 cái ở Saint Louis
650 phòng; 1 cái ở Buffalo 450 phòng
chẳng à tại Hoa-ky mà phòng nào cũng
có buồng tắm riêng.

Bao giờ ở xứ-minh mới có được
một cái nhà-hàng chừng vải trấn-phong?

VĂN UYÊN

Cùng bạn thân giao
ít lời với viếng bạn thân giao,
là ngô! in như Tỉnh với Đảo.
Qua ruột, qua gan, qua vây mới...
Là mây, là mát, là gì sao?
Bắc-thơ tràn-trong gìn sau trước,
Chút ngâia deo-hồng hò thấp cao.
Cái hối-tuong phung danh dè dò,
Rồi đây cũng có... có cháy bao!

Thường-Lạc

Dì cảm
Hồng-nhan trời ghét vẫn không lầm,
Lời biếc đoán trường lắc giận cảm
Nhìn-nâm đổi thay chóng mấy chục
Lẽ: trung-dura trước khách ngoài trâm.
Phò mòn vui gượng nân cười-cợt.
Bẩm hưng sâu riêng chảng tiếng-tăm
Ú-ở với đời cho dù dỗi,
Đảng-cay thảm lũy khôn cảm.

Thường-Lạc

Nhớ anh Trần-v Nhu Đặng-kì
À! chia tay dò mây thu rồi,
Nhớ cảnh xưa mà da chảng người.
Rêu-dòng neo-lì thêm hoa dà-dượi,
Rượu-khan trong nhạo nguyệt voi-voi.
Mít-mùi đất-bắc sương che lấp,
Ngơ-ngẫn trời tây ruột rồi nuối.
Cái cuộc bê dâu ngao-ogn-nỗi,
Cảm tình non-nước nhân-doi-lời.

Lê-Tú-Trinh

P. et T. Phong-thanh

Hoài-tinh

Những mảng chen-chôn chốn thi-thành
Mà ra bạc với khách sơn-minh.
Cảm-tinh cảnh cũ rêu pha biếc,
Nhắc việc ngày xưa có này xanh.
Rối-râm cảnh chay ba tiếng đỗ,
Xôn-xang ngày lung mây con oanh.
Ngậm-ngùi trời bê dội cầu vinh,
Huang-loại trên vai một gánh-tinh.

Lê-Tú-Trinh

Dêm-dông-nhớ bạn-chung-tinh
Vẫn nghe chay nệm giua-dêm-dông,
Trán-trọc thau-cau giò lanh-lung.
Tròn-cảm má hóng dau-dòn-nón,
Thảm-thương phân-bạc vót-xa-long
Mơ-màng giấc-diệp-huân-khuân-nhưng,
Ho-éc-tieng gá bac-nác-trong.
Hó-Việt bao chử xong nơ-ay?

Khúc-rông-giưng-gao lung tim-chong.

Lê-Tú-Trinh

Hoài-tinh

Mây giàn mướp-nướp cảnh trời chiếu,
Nam, bắc, đông, tây, gió hào-hiệu
nhớ-1-nú-chung-nhau-nơi-hán-lia
Xot-nyêng-irac-chôn Lam-kieu
bởi duy-en túc-dé-viac-mang-rón,
Cảng-nú-thien-thanh-via-vít-theo.
Trí-ký-tai-ai-tinh-biết-cháng?

Mỗi-áu-càng-dập, dập-chóng-deo.

Sao-y-hoa-trong-chôn-tu-hu-nghyt
triệu-lùi.

Đoàn-văn-NAM

Comme-quel-1

Võ-ghim

Có như bài-thơ Hoài-tinh này, thời
bài Hoài-tinh của M. N. V. C. đang ở số
báo 265 hả chẳng phải là dạo-thi của

Tôi biết thương tôi Việt-Nam học sanh-hội

Mới nghe qua dâu hòn-thơ tua như
luôu-giá vốn có tinh-ti-ký, mình chỉ
biết thương minh thời-còn có ích gì cho
xã-hội? Người ta ai cũng phải căm-nhó
lán-nhau, thương lán-nhau thì xã-hội
mới nhon-dó mà cường-thanh và vang,
chờ chí biếc ai chết mặc ai, thời cái-rot
nguy-chắc sao tránh khỏi.

Nhưng không, nói-t่าง: Tôi biết
tương-tôi không phải là có tám-vi
ký mà chính-tô-ri là người chủ-trọng
về cuô-ughi kiêm-ai-dó. Ông chủ-ughi
kiêm-ai kiêm-ai kiêm-ai! I đừng vào
buổi-người khôn-cũ-khô, đồng-bạc-la
bát-mùi-hồi, mà thiên-tâm-long-thương
nhau-thời-khôn-nan là đương-não!

“Tôi biết thương tôi” đó là một câu,
không những người viết bài này đã lưu
ý, mà thương mọi người đều nên lưu
ý mới được. Vì i-hai tôi nghĩ: rượu-trà là
diêu-chang hay, không nói những khi
saysra-võ-vật, khiến cho chúng trông
đến minh-lầy làm bi-si, hoặc cảm mua
gió tuyêt-sương, di-hai cho thao-thè,
mà rượu-chính là một vị thuốc độc nó
giết ta một cách tri-huân, lần-lần-đe
ta mất cả tri-khon, con ma men nó dài
ta vào những nơi-u-ám. Tôi biết thương
tôi thời-bao giờ có tập cho ghi-en-rượu.
Tôi nghĩ đậm-đuối theo đậm-phong-tinh
hoa-nghẹt, vị sác-tan-gia là diêu-khon
hai-lai là một sự nô-lam cho con người
suy-nhưng, giống-nhì vì đó mà giảm
bớt-tinh-hoque thành-rà gầy-đom bao-mòn,
lại làm lúc nó giết ta bằng-cái-tru-sau,
vậy tôi biết thương tôi, thời tôi có lắp
tanh-chi-việc- ấy.

Tôi nghĩ: cù-hẹt là bắc-thang-hán, an
khô ngái, thu-hó-dung, nó khien cho
tôi-mát con người, nó xuôi-lòng người
như muốn giết lán-nhau mà lát-cái,
vào-sóng-rồi-thời-lúc-nào cũng muốn
chon-hàng người-dong-bán với mình
đều-rồi-tu-tan-mát-chi-dé-mình được
thâu-hết vào-mới-via-cho. Thời-cái
bạc-nó khien-dự-req con người tan-gia
vại-sang, thu-quá-hoa-tý, còn-biết-gi
nhue-nửa. Tôi biết thương tôi thời-cái
cù-hẹt tôi phải-chứa.

Tôi nghĩ: tràm-cấp-hung-dữ là diêu
dáng-kinh-dáng-bí, không-tu-rat-cùng
tai-trong, người ta cảm-minh-ra-hen-
mat. Tôi biết thương tôi thời-phong-tôi
cô-tâm-như-thó-không? Không! bao
giờ tôi-càng-trong-cái-thân-danh-tôi,
tôi không-muốn cho ai lấy-cái-dòn-tôi
lâm-kinh-dâ, mà tôi-lâm-lai, bắt-cái
việc-gi-có-thể-nó là những-vi-hư,
thời-tôi-dùi-tranh-cá, dù-là-cái-chi-càng
tôi-biết-thương-tôi-hàn, một-cách-chinh
đảng-lâm.

Cứ đó mà suy-rông-ry thời-tôi
thương-tôi-tứ là tôi-thương-cá-mi
người, tôi không-nó-dò cho-chung-hảo

M. Paul Monet, nguyên-chuc-quan
ba-cô-bi-fa, vì lúu-rà-trần bị thương-
tinh-ang-rêu được phản-hu-u-tri, mới
lắp-tại-Hàn-hội-một-hội “Nam-Việt-hoc
sanh”

Ngài-tinh-cho-hội-này có một cái-moc
diêu-rất-hay là để cho các-hoc-sinh-hội
đến-dù-hầu-bản-tinh-cùng-nhau-nhưng
tý-tu-tu-đang-này lý-tu-tu-đang-khác, tức là
như-hội-thay-mặt-cù-bà-con-gia-quyen
các-hoc-sinh-không-có-mặt-tại-dó.

Muốn-cho-các-hoi-vien-càng-có-cá
tinh-lien-lac-với-nhau-thì-nhà-hội- ấy-lại
có-một-cái-kho-sách-chứa-toàn-nhưng
sách-day-hoc, sách-nói-chuyen-kim-thoi
và sách-nhac-tich-các-dời-trước; có-mày
hát-bóng, cũng-bày-nhieu-cách-choi
khác-cho-vui.

M. Monet-lai-bày-ra-có-diễn-thuyet-về
khoa-hoc, dắc-di-choi, viếng-các-xu-tu
cò-ugh-nghé để-cho-hoc-sinh-giai-tri-một
cách-rất-thú-vi.

Quan-Khâm-vú Mongnillot sau-khi
phê-nhận-những-diêu-le-của-hội-rồi,
thời-có-cho-hội-mượn-chỗ-làm-nhà-hội.
Bản-uy-vien (comité) thời-giao-vé-phán
các-vi-thieu-niên-ở-các-trường-và-các
sở-nhà-nước-tại-Hàn-hội-xem-sóc-việc-hội.

Ý-kien-của-quan-ba Monet-thật-rất
quí-hoá; mong-rằng-hội-càng-nagy-càng
tán-phát;

tui-là-con-một-trong-xã-hội. Tôi-không
để-cho-người-cám-tôi-là-ké-ăn-hai-nhau
quân, hay-khiến-cho-tôi-hai-phong-tuy,
núi-hai-núi-niếp. Giả-như-tôi-không
thu-ợg-tôi-thời-không-việc-gi-tôi-không
đam-lam, không-diêu-gi-tôi-không
đam-sang. Sứ-hành-dong-của-tôi-quá-n-tu-
do, không-có-hang-ché-gi, hấy-giờ-tôi
nói: Tôi-có-lòng-thương-xã-hội, vì-trần-
đoàn, phong-nghị-có-dược-không?

I-ly-i-má-luân, nếu-mọi-người-ai
cũng-tự-biết-thương-minh-thời-không
mày-he-má-nhưng-cái-tập-quan-khuôn
núi, nhưng-cái-thu-doan-chuong-ky, s-
tien-diec-hết, chí-còn-lai-su-hay-su
phai-thoi, mà-nhiên-hầu-nuoc-nha-dược
ve-vang, nhum-dan-duyet-hao-phuc.

Tai-nhì-thu-ợg-tôi-đòi-đòi-không
ngó-ràng-lúi-nói-nghe-ri-thời-tu-thien
về-chù-nguia-vi-ký-má-ký-thai-là-tay
chú-ghia-kiêm-ai-làm-mục-dich-Qui-hoa
thay! Ày-dó-cái-phom-vi-chia-dau-hai
này-thai-tòng-ri, có-thé-bao-quát-dược
cái-tinh-cua-nhunh-loi-doi-dai-lan-nhau.

Những-người-mát-nuoc-là-cũng-như
con-mát-nhì,nhìn-có-ké-vi-tát-gi-má
knón-hai-thoi-tu-cù-là-hai-cho-nhà- ấy
nét-mát-nuoc, dán-chưa-dán-nói-chết
mát-dù, nhưng-còn-sóng-nhây-não-là
còn-án-hai-ngày- ấy, női-có-i-hé-giai.

Nay-vi-có-người-hội-ở-doi-anh-thuong
sí-hon-hết? Xin-dáp-nen- -Tôi-ju-ông
và-Lời- Áy-không-nhưng-không-gia-
doi-nhà-lai-ý-vi-thay!.

T. Q. .T

Coi hát Cải-lương

Bà hơn một năm rồi, tôi vẫn chán cái bài hát cải-lương của người Annam mình vì nó đã lèng xèm được nhiều bài hát cải-lương, sau rồi: tôi thiết nghĩ thì bài nào cũng như bài ấy, vậy bài nào cũng là mây tím sau-thủy, cũng là bùn-sét, cũng y-phuc, cũng là ca-nhàn, cũng là Bùi-kiem Thắng-Lô, cũng là Lão-Trương Tiêu-Bưu, cũng là Phan-Công Cử-Hoa, cũng là Thoại-Kinh Châu-Tuân, cũng là Kim-Trong-Tuy Kiều, v.v. Ngoại già, còn nhiều tên tuồng kim-thời, đâu rằng cầu-tuồng, bài ca dạt-dề được trang-cau, ngôn-văn song-song ngoài được cuộc phong-hanh-hoa-nghét, oan-nan, gian-truân khốn-thần, tiêu-tử do!

Thứ hóm-một người đi coi hát, đi để mà làm gì? Ai cũng đáp rằng: đi coi hát để được giải-buồn. Thế mà nói rạp hát cải-lương nào có giải-buồn được? Tưởng; thấy nói đó: phần nhiều nản-giờ-đi-đi, nản-giờ-đi, nản-giờ ngâm-nghê-ca-tuôn hoài-cảm-tru-sáu, khiến cho người khán-cuộc-lòng-thêm-ao-não-nửa-thì-có. Ba không giải-buồn được lại thêm mấy bài ca như là: từ-dai, giang-nam, phung-cán, nam-ai, kiêm-tiến, cõ-bản-hành-văn, hru-thúy, v.v. ng-e hoài-tỏi-càng-bất-nhảm-bất-chán.

Nhưng một hôm thứ bay tại Cà-nhơn có hát cải-lương, một người bằng-bầu-cù-tài đi coi-chơi, song-lòng tôi vẫn chán-biết-lỗi hát cải-lương của người mình thế nào trong lúc này, bèn từ-chối, ngắt-vì người bạn cũ già-võ-blo-tôi-cung-divi-cho-vui, thấy vậy không nỡ-làm-trái-ý-bạn-cho-làm, bèn dè-huê-nhau-mua-giấy-buốc-vào-rap-thay-dồng-dát-lớp-trên-lầu-lớp-dưới lầu-số người coi-dêm-trước được 300, hối-rà-mới-rồi-là-ban "Vân-Hi-Bang" ở Cholón-dân Cà-nhơn hát-dâ 6-dêm-rồi, đêm-nào-thiên-hà-tru-coi-như-hồi, bài-chieng-kép-hát-dâ-giỏi-lai-dâ-y-phuc-dược-tốt-nhất. Ngồi-yên-cô-čó, mắt-biếc-xen-từ-phía-thay-tre-dây-nào-liền, chấn-hoanh, đối-của-các-chò-lóng-khen-hát-hát-dâ-lâm-ký-niệm, cùn-nơi-bán-dé-hát-tuồng "Trần-nghĩa-quát-tinh" là lâm-tuồng-diễn-trong-dâm-do, hay-dâ-thay-nào-chứa-hết-chứa-yen-hồn-chứa "Trần-nghĩa-quát-tinh" thi-công-dâ-râ-lâm-tuồng-này-sẽ-có-cube-An-tinh, nhon-quâ, cách-bết-cán-duo-chi-dây-chứ-chảng-không! Thật-khô, iron-lâm-tuồng-thay-một-cô-già-kia-vẫn-là-còn-nhà-phết-duyet-cha-mo-trước-dâ-bira-bón-cung-một-nhà-thé-gia-huong-dong, song-phân-cô-rất-nuôi-ngô-biển-gia-dinh, me-thát-som-bí-ké-miền-chảng-lanh, phân-lai-thêm-cha-thát-luôn-nhà-lâm-cho-thân-cô-trước-còn-bé-day-doa-theo-doan-lót-tó, sau-rồi-hà-ké-miền-lai-doi-ra-khỏi-nhà. Thương-tot-cho-phân-hiệu-hó-linh-dinh-trời-nhì, dát-khach-phieu-lieu-nay-lam-tru-quan-may, lại-thé-ham-oan-bi-ha-dong-róng-hong, mai-lac-võ-tung-bi-cường-sau-đoat-gói, tưng-mang-cô-dâ-không-còn, may-nhờ-sirc-Bio-Tiều-cứu-có-dược-giết-võ-chứa-kết-làm-công-quâ. Thông-số-lâm-nhà-gian-truân-cay-nghiet-thêm-nhận-bà-cá-nhà-nhà-dâp-ching-chang, kẽ-biết-nghê-thich-chi-dure-cúng-vì-dây, lại-thêm-kép-hát-thinh-sắc-dure-dong, y-phuc-dure-tốt, rõ-ràng-là-có-dục-long-khách-khán-cuoc-dure-nhiều.

Tôi viết bài này sối là phô-bày-cái-sự-thiết-tôi-dâ-trong-thay-vai-thinh-sắc-khau-rap-lai-cái-luong-hom-tôi-thay-hay-27-Mai-1916-dâc, chờ-tôi-cung-chua-duo-que-huoc-hay-vien-hai-dâ-vuong-lap-ra-ban-hai-nay, nhưng-mà-thay-dure-dây-công-nhâ-mang-cho-hon-bongs-hung-ta-dâ-lân-bi-l-nhieu-trong-nghe-hát-cải-luong-là-nghe-my-thuat-k-ap-loan-cu-nước-nhâ-cung-cho-lâ-khô-vây.

P.THẾ-TRUNG

Xin giải-lại-tiếng Công-tú-Bột

Nem báo An-Hà số 265 Tô-thay-đog-Thế-Trung xin-ü-tiếng "CÔNG TÚ BỘT" và-giải-nghia "CÔNG TÚ BỘT". Tô-thay-lay-lâm-câm-ora-ông-chi-dâ, diêu-sai-lâm-đy. Tô-dây-châug-phâi-là "CÔNG TÚ BỘT" hay-là-bà-con-gián, òi-chi-với "CÔNG TÚ BỘT" mà-bào-chứa-cho "CÔNG TÚ BỘT" nhuong-lệ-xin-dáp-may-lời-cùa-ông-xin-ü-tiếng-ü, là-sô-dâ-cho-dure-rông-dureng-ngoân-luân. Vì-sao-thay-thay-hay-dung-tiếng "CÔNG TÚ BỘT"?

Vì-hiện-huoi-kim-thời, bài-bội-hay-hát-tuồng-dâ (tuồng-dât-ra, dâ-bao-biếm-nhìn-tinh-thê-thái), thường-hay-sám-thang-BỘT) có-lê-dâu-ông-châng-thay-chứ-cũng-thayng-he. Thang-BỘT-là-thay-gi?

Thay-BỘT, bài-bội-sám-tuồng-mâ-bát-là-chú-y-dé-kiêu-nhao-con-nhâ-giáo-có-xa-xi-vô-sự-an-miêc-sự-xai-phí-bát-hang-là-bát-não, dâu-vâi-dâg-cù, cho-dân-sự-tê-hoa-la: Thay-con-gai-hay-vô-ai-dẹp-lòng, vira-y-thuch-tinh, thi-no-sanh-ké-này-chut-có-nó, hoặc-xuát-tiên-hat-mướn-nhân-dụ-dâ, cùng-là-lâm-diu-ngan-nhau-mâ-ép-duyên-nhân, ruồi-có-bé-não-thì-nó-sang-tiên-hat-vuot-va-chuoc-lý-bí-ý.

Ây-là-hát-bội-lâm-như-vây-dung-biêm-nhâ-nhân, phung-chira-bo-nhâng-diu-tê, tưống-cung-hữu-ich-vô-luân-ly (Morale).

Còn-công-tú-BỘT, dôi-nay-thien-hay-hay-köi-là-tai-sau? Ai-lại-châng-rô-tiếng-công-tú-là-con-quan, nay-lai-thêm-tiếng-BỘT-vào, mới-là-taicho-chút!

1° Tô-có-chi-kim-con-quan-thi-kêu-là-công-tú, nô-ai-lại-kêu-CÔNG-TÚ-BỘT-bao-giô!!

Hiện-huoi-này, dung-tiếng-CÔNG-TÚ-BỘT-mâ-giô-là-ý-chi-ra-một-dung-thanh-niên-bát-tung-giao-hoa, vô-nghiep-nghé, kinh-sû-lam-nham, ý-cô-sáng-của-phu-đam-cô-tiêu-xài-vô-lôi, dânh-áo-quân-lô-lết-lâm-cho-mát-nhân-trong-vào-nhau-thi-nhau, mâu-vô-tron-thi-tron!

2° Chất-BỘT-mégn, muôn-nâm-bé-não-thì-theo-bé-ý, chi-nghia-là-DYI, tuy-có-lien-nâc-dâu, xài-nhiêu-việc-châng-dâng, sâi-bán-doa-thi-tât-dât-môc-tiê-dâra-ý-là-như-BỘT-vô!! muôn-nâm-nhau-thi-nhau, mâu-vô-tron-thi-tron!

Bang-huoi-này-thien-hay-dât-tiếng-CÔNG-TÚ-BỘT, hay-cho-trung-nghia-thi-tê-cung-có-bé-bi-hữu-ich-dâ!

Vì-sự-chê-bai-nhao-bâng-nâ-lâm-cho-tinh- người-biêt-an-nâng-chira-câi-những-việc-đu-hi-du-thuc, mà-bát-chut-có-thanh-tinh-nhau-nhà-lâm-cho-thân-cô-tru-cho-còn-bé-day-doa-theo-doan-lót-tó, sau-rồi-hà-ké-miền-lai-doi-ra-khỏi-nhà.

Thương-tot-cho-phân-hiệu-hó-linh-dinh-trời-nhì, dát-khach-phieu-lieu-nay-lam-tru-quan-may, lại-thé-ham-oan-bi-ha-dong-róng-hong, mai-lac-võ-tung-bi-cường-sau-đoat-gói, tưng-mang-cô-dâ-không-còn, may-nhờ-sirc-Bio-Tiều-cứu-có-dược-giết-võ-chứa-kết-làm-công-quâ.

Thông-số-lâm-nhà-gian-truân-cay-nghiet-thêm-nhận-bà-cá-nhà-nhà-dâp-ching-chang, kẽ-biết-nghê-thich-chi-dure-cúng-vì-dây, lại-thêm-kép-hát-thinh-sắc-dure-dong, y-phuc-dure-tốt, rõ-ràng-là-có-dục-long-khách-khán-cuoc-dure-nhiều.

Tôi viết bài này sối là phô-bày-cái-sự-thiết-tôi-dâ-trong-thay-vai-thinh-sắc-khau-rap-lai-cái-luong-hom-tôi-thay-hay-27-Mai-1916-dâc, chờ-tôi-cung-chua-duo-que-huoc-hay-vien-hai-dâ-vuong-lap-ra-ban-hai-nay, nhưng-mà-thay-dure-dây-công-nhâ-mang-cho-hon-bongs-hung-ta-dâ-lân-bi-l-nhieu-trong-nghe-hát-cải-luong-là-nghe-my-thuat-k-ap-loan-cu-nước-nhâ-cung-cho-lâ-khô-vây.

P.THẾ-TRUNG

Về cuộc thương-mãi tại Cantho

Tại Cà-nhơn đang-huoi-üy-elâ-g-cùn-may-liệm-Annam, mà-các-nhân-châ-thuong-than-vang-rang-lô. Một-hôm-tôi-cùn-lâm-đy. Tô-dây-châug-phâi-là "CÔNG TÚ BỘT" hay-là-bà-con-gián, òi-chi-với "CÔNG TÚ BỘT" mà-bào-chứa-cho "CÔNG TÚ BỘT" nhuong-lệ-xin-dáp-may-lời-cùa-ông-xin-ü-tiếng-ü, là-sô-dâ-cho-dure-rông-dureng-ngoân-luân. Vì-sao-thay-thay-hay-dung-tiếng "CÔNG TÚ BỘT"?

Đại-khai-có-may-äu: "Các-ông-nghie-coi, cài-nghé-buôn-bán-là-có-thâu-có-xuất, dâu-bán-nhô-buôn-to-cùng-thé. Cùn-nhân-làm-chú-thời-mong-cho-nhân-mua-chiù-cùi-tháng-mau-dem-tiêng-trâ, tháng-nào-lâi-tháng-này-thời-mới-vui-lòng. Người-buôn-bán-bao-giờ-chang-muôn-lâm-quao-cho-nhiêu-bạn-bạn, mà-nhô-lâm-quen-nhiêu-bạn-bạn-rồi-thời-thê-nào-mà-giữ-khô-bi-sự-hảo-chu-dure-Üi! sự-chiù-dung-châu-người-minh-thât-là-khô-lâm, người-bầu-dâu-nhâ-chiù-hay-miêc, cài-sang-lòng-voi-mâ-bán; còn-nhân-mua-cung-phâi-nhô-vây, cài-vây-dâu-cùi-tháng-duy-dâu-nhâ-dâi; mà-phâi-dâi-một-lâu-cùng-hai-rô-i-trâ-thoi-châng-nói-chi, cài-vây-dâu-dâi-ba-phu-nâ-không-trâ-thi-chó-mâ-hơn-giận-trâch-môc, rôi-lại-còn-chê-khen-khuyễn-cu-bạn-during-dâu-tiêm-dâ-nhâ, vât-tiêm-dâu-tiêm-choc-mua, dâu-ho-có-bạn-dâi-thê-nào-cung-châng-nghé-ai-phâi-nhô-chi-bết!"

Ô! Phây-nhân-minh-như-vây-có-nên-buôn-châng? Các-ông-có-tu-bon-thay-vây-có-nên-hân-biêt-mâ-lập-tiêm-châng? Như-vây-mâ-trong-gi-cho-nghé-buôn-của-minh-dâng-bén-vâng-lâu-dâi!

Ôi! con-nhân-như-thê-là-phâ-hai-dâi, lại-còn-khuâ-môi-mùa-mâ-rông-ang-nhân-minh-buôn-hán-xâu, lo-cho-có-loi-to-mâ-thôi. Câng-bâi-thô-mâ-cuoc-thay-thay-hay-không-phâi-thâ-không-giúp-nhau-thoi-thoi, bao-nâ-khâm-churc-quâ-miêu-mâ, mà-toan-ráp-nhô-râu-during, phâ-hai-hau-cho-tan-mat. Câng-như-sự-kê-trên-dây-thoi-mâc-đang-cung-tiêng-thay, tui-cung-tiêng-nghé, tui-dâu-dâm-vê-tân-thêm-chun, ve-công-thieu-giât.

Nghi-nhân-khach-công-một-nhóc-da-vâng-nhâ-minh-mâ-ho-biêt-yêu-nhau-dâu-cát-nhau-mâ-choán-lây-thay-thay-truong-hôn-vâi-ta, dâng-dem-lai-vâi-xu-ho, rôi-nhâm-lai-thoi-thât-bát-nâo-nâ-cho-cái-thoi-thâp-hôn-của-nhân-minh-dâ-không-giúp-dâ-lâu-nhau-lai-mong-khieu-cho-nhau-lâo-hai.

Võ-ngoc-An

Nhân-dâm

Quâng-công-ngâp-chau-dâu

Cái-tiêng "Quâng-công-ngâp-chau-dâu" môt-nghé-thuong-qua-chi-là-chi-doc-giá-nâo-có-rô-là-tiêng-gi? Mâ-thât-vây, dây-châng-phâi-là-tiêng-Annam-trong, chông-không-phâi-là-tiêng-chêc-tâc, vân-là-tiêng-chiù-nâi-Annam-không-sra-nghé-rabât-tuc-cơri, vây-nêu-biphu-sin-thuât-lai-môt-chu-yen-dure-dây-hau-giúp-voi-cho-chi-doc-giá-trong-khi-nhân-tanh.

Môt-dêm-kia-lu-phu-di-coi-hat-choc-mat-lât-dât-mus-giây-vô-cùa-nâo-quan-xem-bán-cho-biêt-hat-tuồng-gi. Khi-vào-rap-lâi-phu-nghé-khâ-bán-môt-nhân-chiù-là-cô-vâ-dây-choc-nay-trong-nâo-lâi-những-lô-tig-hoa-lai-nôit-cô-kép-lâi-mâ-nge-choc, kô-đu-trong-huong-kéo-ri-môt-ông-quan-chi-mat-do-râu-dâi-vâ-môt-ông-mat-thiêt-cung-râu-dâi-rôi-xáp-lai-nhân-chung-môt-bán-cung-môt-nhâ-tuồng-không-nâng-râu, mâ-dôi-mão-cao, hân-giáp-lân, hân-tuồng-như-an-tiêng-nâng-râu-vây, tay-thi-chi-không-hát-choc, tay-bây-nhiêu-do-mâ-han-hôn-lâu-môit-dure, nghé-cung-tic-cung-cho-cái-tiêng "quâng-công-ngâp-chau-dâu", suy-nghé-môt-hât-lâu-bi-phu-môt-hâm-trai-môt-tiêng: "quâng-công-ngâp-chau-dâu?" Tuc-hôi-nhâ: mây-ông-dô-lân-cái-gi-vây? - Ha, không-môi-thâng, ngâp, ngâp, vông, dien-chi-đâ, chet-chura! bi-nhâ! Bi-phu-nghé-nâng-nghé-hát, cái-già-mâ-quâng-công-ngâp-chau-dâu?? Tuc-hôi-nhâ: mây-ông-dô-lân-cái-gi-vây? - Ha, không-môi-thâng, ngâp, ngâp, vông, dien-chi-đâ, chet-chura! bi-nhâ! Bi-phu-nghé-nâng-nghé-hát, cái-già-mâ-quâng-công-ngâp-chau-dâu?? Tuc-hôi-nhâ: mây-ông-dô-lân-cái-gi-vây? - Ha, không-môi-thâng, ngâp, ngâp, vông, dien-chi-đâ, chet-chura! bi-nhâ! Bi-phu-nghé-nâng-nghé-hát, cái-già-mâ-quâng-công-ngâp-chau-dâu??

Lúc-bây-giờ-anh-choc-nghé-ké-bi-phu

Cùng-là-bạn-xưa đôi-với-bạn-nay

Ký-hảo-số-265, tui-có-thuât-bài "Bán-xưa-dôi-với-bạn-nay" đưọng-này-không-lai-có-khô-gâm. Tên: Huỳnh-đi-lich. 21-tuổi-là-nhân-dau-bi-kết-dây, cách-2-năm-rồi-cha-mê-nâng-dâ-dinh-dôi-hô-nâng-kâ-người-cùng-Nguyễn-van-Duong-22-tuổi-ở-làng-Thới-hưng-cùng-thuộc-vô-quân-Đà-nông (Cà-nhơn) Thị-lich-vô-nhâ-chông-ở-cùi-g-chông-dure-5,6-tháng-châng-rô-đuyêncô-nâng-lai-trò-long-không-chiù-ở-cùi-chông-cho-tron-chi-chông-tinh-toan-vào-nai-be-ông-kiem-thê-muôthôi-ở-cùi-Nguyễn-van-Duong-nhâ. Ông-mê-nâng-cung-nhiêu-pouen-là-giure-bao-con-phâi-ở-cùi-chông, song-thi-Lịch-cung-không-chiù-ughe-lai-nâme. Nâng-ô-ôn-chông-di-vé-ở-cùi-chi-me, nhưng-mâ-cha-mê-nâng-không-cho-nâng-vô-nhâ, túng-thê-nâng-phâi-di...không-rô-dâ-dâu? Tên-Duong-tông-thuong-vô, dâ-nhiêu-lâu-tâm-kiem-mâ-không-gâp. Ngày-1-join-nây-Duong-hay-tu-vợ-vô-nhâ-phâi-vô-ở-cùi-minh, vì-có-lòng-thuong-nhâ-vâ-dâ-hoài-cung-tâm-kiem-bây-tau. Tu-Lịch-dâ-châng-nghie-nhân-thi-chi, lại-còn-nhiêu-lời-cay-dâng-si-nhuc-Duong-tung-luc-nay-hai-giận-kho-dân, lại-sâng-cô-cái-mát-tai-Lịch-dâ-ké-bên-minh-Duong-chup-mát-chém-tai-Lịch-4,5-vâi-rôi-dâm-luon-vô-hông-rât-mạnh, bèn-nây-thâu-quâ-lên-kia, thi-Lịch-og-không-chết-liên. Kébi-già-vô-sô-thi-kiêu-áp-vô-giết-dao-cung-bi-Duong-chém-trung-2-dao, vâi-tuy-châng-nâc, song-không-dâm-nâi-hai-mang.

Truy-hô-lên, xi-ô-ô-xum-lai-bát-dâng-tai-Duong-tai-khi-vô-dâm-quan-Biên-Lý-nhâi-giam-Duong-vào-khâm, còn-thay-tai-lâi-giao-vô-cho-quan-Thay-nô-thay-dirt-trai-tum, phai-vâ-mach-mâu-lôn, nêu-thi-Lịch-phai-chết-tic-thi, không-trò-trang-dure-môt-tiêng.

Tiêu-thuyêt

Một-dâm-nhân-mang tại Ômôn

Tại Ômôn, long-Thi-Ao-nây-1°-Join-1922, cù-khô-ty-nâng-nâng-xem-lâi-khô-gâm. Tên: Huỳnh-đi-lich. 21-tuổi-là-nhân-dau-bi-kết-dây, cách-2-năm-rồi-cha-mê-nâng-dâ-dinh-dôi-hô-nâng-kâ-người-cùng-Nguyễn-van-Duong-22-tuổi-ở-làng-Thới-hưng-cùng-thuộc-vô-quân-Đà-nông (Cà-nhơn) Thị-lich-vô-nhâ-chông-ở-cùi-g-chông-dure-5,6-tháng-châng-rô-đuyêncô-nâng-lai-trò-long-không-chiù-ở-cùi-chông-cho-tron-chi-chông-tinh-toan-vào-nai-be-ông-kiem-thê-muôthôi-ở-cùi-Nguyễn-van-Duong-nhâ. Ông-mê-nâng-cung-nhiêu-pouen-là-giure-bao-con-phâi-ở-cùi-chông, song-thi-Lịch-cung-không-chiù-ughe-lai-nâme. Nâng-ô-ôn-chông-di-vé-ở-cùi-chi-me, nhưng-mâ-cha-mê-nâng-không-cho-nâng-vô-nhâ, túng-thê-nâng-phâi-di...không-rô-dâ-dâu? Tên-Duong-tông-thuong-vô, dâ-nhiêu-lâu-tâm-kiem-mâ-không-gâp. Ngày-1-join-nây-Duong-hay-tu-vợ-vô-nhâ-phâi-vô-ở-cùi-minh, vì-có-lòng-thuong-nhâ-vâ-dâ-hoài-cung-tâm-kiem-bây-tau. Tu-Lịch-dâ-châng-nghie-nhân-thi-chi, lại-còn-nhiêu-lời-cay-dâng-si-nhuc-Duong-tung-luc-nay-hai-giận-kho-dân, lại-sâng-cô-cái-mát-tai-Lịch-dâ-ké-bên-minh-Duong-chup-mát-chém-tai-Lịch-4,5-vâi-rôi-dâm-luon-vô-hông-rât-mạnh, bèn-nây-thâu-quâ-lên-kia, thi-Lịch-og-không-chết-liên. Kébi-già-vô-sô-thi-kiêu-áp-vô-giết-dao-cung-bi-Duong-chém-trung-2-dao, vâi-tuy-châng-nâc, song-không-dâm-nâi-hai-mang.

Truy-hô-lên, xi-ô-ô-xum-lai-bát-dâng-tai-Duong-tai-khi-vô-dâm-quan-Biên-Lý-nhâi-giam-Duong-vào-khâm, còn-thay-tai-lâi-giao-vô-cho-quan-Thay-nô-thay-dirt-trai-tum, phai-vâ-mach-mâu-lôn, nêu-thi-Lịch-phai-chết-tic-thi, không-trò-trang-dure-môt-tiêng.

Tiêu-thuyêt

Sô-phân-môt-vi-quan-hai

(Tiếp-theo)

Dây-nâi-khi-quan-hai-Muôn-vâ-dâm-nâ, lóng-bôr-cô-during-to-vô, bát-dâi-sâc-nhân, nhô-siê-lai-còn-môt-eg-nhân-anh-em-rât-hâu-tinh-lên-là-bi-công-cô-nhâ-dai-gi-thê-phâi-môt-dâu-nhâ. Anh-em-giáp-môt-chao-hai. Dâ-bôr-Muôn: Tôi-xem-doa-sao-cô-khi-sâc-lô-quâ-vây?

Cô-chi-mâ-goit-rông-rông, nêu-don-cô-diêu-giâng-lô-thê-tu-nâi.

Châng-dâu-chi-vous,sâ-là-môt-cuoc-con-nguya-cua-môt-nhâng-nâng, châng-phâi-môt-ham-an-tiêng-song-câng-chiù-ai-nô-khinch-y, an-thu-câng-châng-nâ, hòn-dê-cho-nhân-khinh, môt-công-chât-y-con-nguya-cùn-môi-lâm-song-châng-quâthor-vân-nêu-khinh-nô-vâp-te, phâi-chi-nô-giết-môt-tai-tiêng-còn-dâ-ké-chiù-hôn-lâ-sông-dây-mâ-nge-nâng-dâu-cay-dâng

